

[illegible]

kılınmasından endişe duydum. Şayet farz kılınsa eda etmekte zorlanacaktınız. Siz bu namazı evlerinizde kılın. Çnk kişinin farz namaz dışında kıldığı en faziletli namaz, evinde kıldığı namazdır.” Peygamber Efendimizi en iyi tanıyan sevgili eşi Hz. Âşe anlatıyor: “İnsanlar, Ramazan geceleri Resûlullah"ın (sav) mescidinde gruplar hâlinde namaz kıldırı. Kur’an’dan biraz (ezberi) olan bir kişinin arkasında beş-altı kişi toplanır ve ona uyarak namazı birlikte kıldırı. Resûlullah (sav) bir gece bana odamın kapısının önüne bir hasır sermemi söyledi ve ben de serdim. Kendisi yatsı namazını kıldıktan sonra bu hasırın üzerine geçti. Mescitte bulunanlar da etrafında toplandı. Bunun üzerine Resûlullah (sav) onlara o gece uzunca namaz kıldırı ve hasırını orada öylece bırakarak yanlarından ayrılıp odaya girdi. Sabah olunca insanlar Resûlullah’ın (sav) o gece mescitte bulunan kimselerle birlikte kıldığı namazı konuşmaya başladılar. Akşam mescit insanlarla doldu. Hz. Peygamber onlara yatsı namazını kıldırı ve evine girdi. İnsanlar ise dağılmayıp mescitte kaldı. Resûlullah (sav) bana, "Ey Âşe! İnsanların bu durumu da nedir?" diye sordu. Ben de, "Yâ Resûlallah! İnsanlar dün gece mescitte bulunanlara kıldırıdığın namazı işitmişler ve kendilerine de kıldırman için toplandılar." dedim. Bunun üzerine, "Hasırını dürüp kaldır Ey Âşe!’ buyurdu, ben de dediğini yaptım. Resûlullah (sav) o geceyi de ibadetle geçirdi, insanlar ise Efendimiz sabahleyin yanlarına çıkıncaya kadar mescitte öylece beklediler. Sonra onlara,

أَيُّهَا
النَّاسُ
أَمَا
وَاللَّهِ
مَا بِتُّ
وَالْحَمْدُ
لِلَّهِ
لَيْلَتِي
هَذِهِ
غَافِلًا
وَمَا خَفِيَ
عَلَيَّ
مَكَانُكُمْ
وَلَكِنِّي
تَخَوَّفْتُ
أَنْ
يُفْتَرَضَ
عَلَيْكُمْ
فَاكْلَفُوا
مِنْ
الْأَعْمَالِ
مَا
تُطِيقُونَ
فَإِنَّ
اللَّهَ لَا
يَمَلُّ
حَتَّى
تَمَلُّوا "Ey insanlar! Allah’a hamdolsun ki, vallahi ben bu geceyi gaflet içinde geçirmedığım gibi,

durumunuzdan da habersiz değildim. Fakat bu namazın size farz kılınmasından endişelendim (ve bu nedenle beklediğiniz namazı kıldırmaya çıkmadım). Siz, gücünüzün yeteceği amelleri yapın! Allah usanmaz, ama siz usanırsınız!”[1] buyurdu.” Başka bir rivayette ise, Hz. Âşe, yeğeni Urve’ye bu namazı şöyle anlatır: “Resûlullah (sav) bir gece yarısı evinden çıkıp mescitte namaz kıldı. Bu durumu gören bazı insanlar da ona uyarak beraberinde namaz kıldılar. Sabah olunca insanlar birbirlerine geceleyin Hz. Peygamber’ın mescitte namaz kıldığını anlattılar. Bu haber yayılınca ertesi gece daha çok insan toplandı ve Hz. Peygamber ile birlikte namaz kıldılar. Sabah olunca insanlar bunu yine aralarında konuşup yaydılar. Üçüncü gece mescitte halk iyice çoğaldı. Resûlullah yine çıkıp namaz kıldı, insanlar da onun namazına uyup namaz kıldılar. Dördüncü gece mescit, toplanan insanları zor aldı. Fakat Resûlullah o gece ancak sabah namazını kıldırmak için çıktı. Sabah namazını kıldırınca cemaate yönelerek şehâdet kelimelerini söyledikten sonra, o gece, namaza çıkmama gerekçesini şöyle açıkladı: « أَمَّا بَعْدُ ، فَإِنَّهُ لَمْ يَخْفَ عَلَىَّ مَكَانُكُمْ ، وَلَكِنِّى خَشِيتُ أَنْ تُفْتَرَضَ عَلَيْكُمْ فَتَعْجِزُوا عَنْهَا » "Sizin mescitte toplanmanızdan habersiz değildim. Fakat bu namazın üzerinize farz kılınmasından ve onu yerine getirmeye gücünüzün yetmemesinden endişelendim (ve bu yüzden yanınıza gelmedim)." [2] ” Diğer anlatımlarda ise şu detaylar yer almaktadır: Ashâbı, hasırla çevrili odasından sesini işitmeyince Resûlullah’ın uyuduğunu zannettiler. [3] Dördüncü gece Resûlullah’ın (sav) namaza çıkmaması üzerine cemaatten bazı kimseler, “Namaz! Namaz!” diye seslenmeye başladılar, [4] bazıları öksürdüler, seslerini yükselttiler, hatta kimileri onun kapısına küçük çakıl taşları attılar. [5] Bunun üzerine Resûlullah (sav) kızgın bir hâde yanlarına çıkıp, يَا أَيُّهَا النَّاسُ مَا زَالَ بِكُمْ صَنِيعُكُمْ حَتَّى ظَنَنْتُ أَنْ سَتُكْتَبَ عَلَيْكُمْ فَعَلَيْكُمْ بِالصَّلاَةِ

16; فِى
بُيُوتِكُمْ
فَإِنَّ
خَيْرَ
صَلاَةِ
الْمَرْءِ
فِى بَيْتِهِ
إِلاَّ
الصَّلاَةَ
الْمَكْتُوبَةَ “Ey insanlar! Sizin bu namaz konusundaki ısrarlı tutumunuzu gördüm ve onun size farz kılınmasından endişe duydum. Şayet farz kılınsa eda etmekte zorlanacaktınız. Siz bu namazı evlerinizde kılın. Çünkü kişinin farz namazın dışında kıldığı en hayırlı namaz, evinde kıldığı namazdır.”[6] Hz. Peygamber’ın Ramazan gecelerinde kıldırıldığı namazı anlatan sahâbîlerden biri olan Ebû Zer ise şunları nakleder: “Resûlullah (sav) ile beraber oruç tuttuk. Ramazan ayının son haftasına kadar bize farz namazlardan başka herhangi bir namaz kıldırmadı. Ramazan’ın son on günü olunca Resûlullah (sav) mescitte itikâfa girdi. Yirmi ikinci gün ikindi namazını kıldırdıktan sonra, “İnşallah bu gece kalkıp namaz kılacağız. Sizden arzu eden kalkıp bu namazı kılın.” dedi. Ramazan’ın bitmesine bir hafta kala (yirmi üçüncü) gecenin üçte biri geçinceye kadar namaz kıldırıldı. Yirmi dördüncü gece namaz kıldırmadı. Yirmi beşinci gecenin yarısına kadar bize namaz kıldırıldı. Biz dedik ki: يَا رَسُولَ
اللَّهِ لَوْ
نَفَّلْتَنَا بَقِيَّةَ
لَيْلَتِنَا
هَذِهِ "Ey Allah’ın Resûlü! Bu gecenin geri kalan kısmında da bize nafile namaz kıldırırsanız?" Bunun üzerine şöyle buyurdu: « إِنَّهُ
مَنْ قَامَ
مَعَ
الإِمَامِ
حَتَّى
يَنْصَرِفَ
كُتِبَ لَهُ
قِيَامُ
لَيْلَةٍ ». "İmam namazı bitirinceye kadar onunla namaz kılan kimseye, geceyi ibadet etmiş gibi sevap yazılır." Sonra Ramazan ayının son üç günü kalıncaya kadar bize namaz kıldırmadı. Yirmi yedinci gece yine namaz kıldırıldı, çocuklarını ve eşlerini de çağırdı ve “Felâh’ı geçirme korkusuna düşünceye kadar bize namaz kıldırıldı.” Ebû Zerr’e “Felâh nedir?” diye sorulduğunda “Sahur” demiştir.[7] Benzer bir anlatımı, Hz. Peygamber’e, çocukken yetişen sahâbîlerden Nu’mân b. Beşîr uzun seneler sonra Humus’ta minberden dile getirmişti. Nu’mân, rivayetin sonunda, سَبْعٍ

وَعِشْرِينَ
حَتَّى
ظَنَنَّا
أَنْلاَ
نُدْرِكَ
الْفَلاَحَ -
وَكَانُوا
يُسَمُّونَه
15; السُّحُورَ -
“Yirmi yedinci gece kıldığımız namazı o derece uzattı ki, sahuru kaçıracağımızı
zannettik.”[8] demişti. Nu’mân b. Beşîr’ın hicretten on dört
ay sonra doğduğu dikkate alınır, Hz. Peygamber ile birlikte kıldıkları bu namazın Resûl-i
Ekrem’ın hayatının son yıllarında olması ihtimali güccedil; kazanacaktır. Hicrî
sekizinci yılda Mekke’nin fethi, hicrî dokuzuncu yılda ise Tebük Seferi Ramazan
ayında gerçekleştğine göre, sözü edilen namazın Hicrî onuncu yılda
yani Peygamberimizin son Ramazan’ında yaşandığı tahmininde bulunulabilir. Son
Ramazan’da Kutlu Elçi’nin Cebrail (as) ile Kur’an’ı iki defa
mukabele ettiği de hatırlanırsa, anlatılan bu gecelerin ihyasının, hicretin onuncu yılında olması
kuvvetle muhtemeldir. Bu durumda rivayeti nakleden Nu’mân, namazı kavrayacak
kıvamda, sekiz dokuz yaşlarında olmalıdır. Çocukluğunu Peygamberimizin yanında
geçiren Enes b. Mâlik ise şöyle anlatmaktadır: “Resûlullah (sav)
Ramazan’da namaz kılıyordu. Geldim ve arkasına namaza durdum. Bir adam da gelip
benim yanıma namaza durdu. Sonra başka biri geldi ve neticede on kişiye yakın bir grup olduk.
Arkasında bizim olduğumuzu hisseden Resûlullah (sav) namazı kısa tuttu. Sonra kalkıp
evine girerek namazını bizim yanımızda kılmadığı şekilde uzunca kıldı. Sabah olunca biz, "Ey
Allah’ın Resûlü! Gece bizi fark ettin mi?" dedik. O, «
نَعَمْ ذَاكَ
الَّذِى
حَمَلَنِى
عَلَى
الَّذِى
صَنَعْتُ » "Evet, zaten
benim yaptığıma da bu neden oldu."”[9] buyurdu.” Bu rivayetlerden, Rahmet
Elçisi’nin, ümmetine zahmet vermemek için teravih namazını
düzenli bir şekilde kıldırmadığı, namaza çok düşkün olan ashâbının
devamlılığını görünce farz olması endişesiyle onlara bu namazı kıldırmaktan
vazgeçtiği. Enes rivayetinde olduğu üzere, onlara kıldırırken kısa tuttuğu, ancak Kadir
gecesi olma ihtimalini dikkate alarak 23. 25. ve 27. geceleri süreyi gittikçe artırıp
saatler süren uzunlukta namaz kıldırdığı anlaşılmaktadır. Peygamber Efendimizin
Ramazan’da nafil olan gece namazını her gece düzenli olarak kıldırmamasının,
hatta evlerde kılınmasını tavsiye etmesinin ardında yatan sebep, farz kılınır da, sonra
ümmetinin bunu yerine getirmeye gücü yetmez şeklindeki endişesidir. Ebû
Hüreyre’nin anlattığına göre Ramazan’da insanlardan bir kısmı,
mescidin bir kenarında namaz kılıyorlardı. Resûlullah (sav) mescide çıkıp da onları
görünce, ne yaptıklarını sordu. Cevaben, Kur’an’ın fazla ezberi
olmayan kimselerin Übey b. Kâ’b’ın arkasında toplanıp birlikte namaz
kıldıkları söyleneince Rahmet Elçisi, .
فَقَالَ

النَّبِىُّ
صلى الله عليه
وسلم «
أَصَابُوا
وَنِعْمَ مَا
صَنَعُوا » “Doğru! Doğru
yapmışlar! Ne de güzel yapmışlar!”[10] buyurdu. Peygamberimizin Übey b.
Kâ’b’ın bu gayretini tasvip etmesi, aslında onun, bu namazın cemaatle
kılınmasını arzu ettiği şeklinde yorumlanabilir. Ramazan gecelerinde kılınan bu namaza
“rahatlatmak, dinlendirmek” anlamına gelen “teravih” isminin verilmesi
ise daha sonralara rastlar. Dolayısıyla Peygamberimizin dilinde bu kullanıma, çok zayıf bazı
rivayetler dışında, rastlanmaz. Hadislerde bu namaz
“kıyâmü’l-leyl” olarak geçer ve bununla, Ramazan
gecelelerinde kılınan teravih namazı veya gecenin namaz kılınarak kıyamı, kıvamı, ihyası ve
değerlendirilmesi kastedilir. Peygamberimizin yirmi rekât kıldığına dair bazı rivayetler varsa
da, sahih ve sabit olan onun bu namazı sekiz rekât kıldığıdır. Nitekim Hz. Âşe bunu
açıkça ifade etmekte, bu sekiz rekâtın uzunluğundan ve güzelliğinden
övgüyle söz ederek şöyle demektedir: مَا
كَانَ
يَزِيدُ فِى
رَمَضَانَ ،
وَلاَ فِى
غَيْرِهَا
عَلَى
إِحْدَى
عَشْرَةَ
رَكْعَةً ،
يُصَلِّى
أَرْبَعًا
فَلاَ تَسَلْ
عَنْ
حُسْنِهِنَّ
وَطُولِهِنَّ
، ثُمَّ
يُصَلِّى
أَرْبَعًا
فَلاَ تَسَلْ
عَنْ
حُسْنِهِنَّ
وَطُولِهِنَّ
، ثُمَّ
يُصَلِّى
ثَلاَثًا
 “Resûlullah Ramazan"da da Ramazan dışındaki gecelerde de on bir
rekâtan fazla namaz kılmazdı. Önce dört rekât kılardı ki o rekâtların
güzelliğini ve uzunluğunu sorma! Sonra dört rekât daha kılardı. Bunların da
güzelliğini ve uzunluğunu sorma! Sonra da üccedil; rekât (vitir namazı)
kılardı.”[11] Burada dikkat çekilmesi gereken bir başka husus da, Peygamberimizin

ancak sekiz Ramazan geçirdiğidir. Oruç, hicretin ikinci senesinde farz kılınmıştır. Aynı senenin Ramazan ayında Bedir Savaşı gerçekleşmiştir. Hicretin sekizinci yılı Ramazan ayında da Mekke’nin fethi vuku bulmuştur. Bu savaşlar esnasında büyük bir ihtimal ile Hz. Peygamber ve ashâbı teravih namazı kılmaya fırsat bulamamıştır. Dolayısıyla teravih namazının oldukça uzun süre sekiz rekât olarak kılınması Allah Resûlü’nün sünneti olup, yirmi rekâta tamamlanması ise sahâbenin uygun gördüğü üzere asırlarca yaşatılan bir Ramazan geleneğidir. Hz. Peygamber’in pek çok hadisini nakleden tâbiînin büyük hadisçisi İbn Şihâb ez-Zührî’nin dediği gibi, Resûlullah vefat ettiğinde teravih namazının durumu yukarıda anlatıldığı gibiydi. Hz. Ebû Bekir’in hilâfetinde ve Hz. Ömer’in hilâfetinin ilk zamanlarında da böyle devam etti[12] İnsanları teravih namazı için tek bir imamın arkasında ilk toplayan Hz. Ömer oldu. II. Halife, hicretin on dördüncü senesinde, bütün bölgele tebligat göndererek teravih namazı kılmalarını emretti. Erkeklerle ayrı, hanımlara ayrı imamlar tayin etti. Hz. Ömer’in ilk defa Medine’de böyle bir kararı nasıl aldığını, Hz. Peygamber döneminde doğduğunu bildiğimiz Abdurrahman b. Abd el-Kârî şöyle anlatır: “Bir Ramazan gecesini Ömer ile birlikte mescide çıktık. Bir de baktık ki, insanların kimisi kendi başına namaz kılıyor, kimisi de başkalarının namazına uyarak kılıyordu. Hz. Ömer, وَعَنِ ابْنِ شِهَابٍ عَنْ عُرْوَةَ بْنِ الزُّبَيْرِ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ عَبْدٍ الْقَارِىِّ أَنَّهُ قَالَ خَرَجْتُ مَعَ عُمَرَ بْنِ الْخَطَّابِ - رضى الله عنه - لَيْلَةً فِى رَمَضَانَ ، إِلَى الْمَسْجِدِ ، فَإِذَا النَّاسُ أَوْزَاعٌ مُتَفَرِّقُونَ يُصَلِّى الرَّجُلُ لِنَفْسِهِ ، وَيُصَلِّى الرَّجُلُ

فَيُصَلِّى
بِصَلاَتِهِ
الرَّهْطُ
فَقَالَ
عُمَرُ
إِنِّى أَرَى
لَوْ
جَمَعْتُ
هَؤُلاَءِ
عَلَى
قَارِئٍ
وَاحِدٍ
لَكَانَ
أَمْثَلَ .
ثُمَّ عَزَمَ
فَجَمَعَهُمِ
18; عَلَى
أُبَىِّ بْنِ
كَعْبٍ ،
ثُمَّ
خَرَجْتُ
مَعَهُ
لَيْلَةً
أُخْرَى ،
وَالنَّاسُ
يُصَلُّونَ
بِصَلاَةِ
قَارِئِهِمْ
، قَالَ
عُمَرُ
نِعْمَ
الْبِدْعَةُ
هَذِهِ ،
وَالَّتِى
يَنَامُونَ
عَنْهَا
أَفْضَلُ
مِنَ الَّتِى
يَقُومُونَ .
يُرِيدُ
آخِرَ
اللَّيْلِ ،
وَكَانَ
النَّاسُ
يَقُومُونَ
أَوَّلَهُ . "Dağınık şekilde
namaz kılan bu insanları tek bir imamın arkasında toplarsam sanırım daha iyi olacak." dedi. Sonra
buna kesin kararını verdi ve (ertesi gece) onları Übey b. Kâ’ın imamlığı

arkasında topladı (ve böylece teravih namazı cemaatle kılınmağa başlandı). Sonra bir başka gece yine Hz. Ömer ile beraber mescide çıktık. İnsanlar imamlarına uyup namaz kılıyorlardı. Hz. Ömer bu manzarayı görünce:

نِعْمَ
الْبِدْعَةُ
هَذِهِ ،
وَالَّتِى
يَنَامُونَ
عَنْهَا
أَفْضَلُ
مِنَ الَّتِى
يَقُومُونَ .
يُرِيدُ
آخِرَ

اللَّيْلِ ،
وَكَانَ
النَّاسُ
يَقُومُونَ
أَوَّلَهُ . "-Teravihin böyle cemaatle kılınması- ne güzel bir yenilik (bid’at) oldu! Fakat şimdi uyuyup, gecenin sonunda kalkıp kılanlarınkı, şu anda kılanlarınkinden daha faziletlidir." dedi.
Çünkü o (cemaatle kılan) insanlar, bu namazı gecenin evvelinde kılıyorlardı.”[\[13\]](#) Hz. Ömer, insanların mescitte tek tek veya gruplar hâlinde namaz kıldıklarını görünce, Hz. Peygamber’ın Ramazan’da topluca nafie namaz kılmaya devam etmesine engel olan “farz kılınma endişesinin” ortadan kalktığını, şayet onlar dağınık bir şekilde devam ederlerse, zamanla Müslümanların bu mübarek ayın ihyası konusunda gevşeyebileceklerini düşünüş olmalıdır. Ayrıca o, mescittekileri tek bir cemaat yapmanın, Müslümanların birliği açısından önemli mesajları içerdiğinin bilincindedir ve bu doğrultuda hareket etmeyi daha yararlı bulmuştur. Rivayetlerde, Hz. Ömer dönemindeki teravih uygulamasının detayları da yer almaktadır. Tâbiînin büyük âlimlerinden Hasan-ı Basrî’den rivayet edildiğine göre, Hz. Ömer, insanları Übey b. Kâ’b’ın arkasında topladı. Übey onlara yirmi gece teravih kıldırır, son on gün mescitten ayrılıp namazını evinde kılardı. Bunun üzerine insanlar da “Übey kaçtı!” derlerdi[\[14\]](#) Hz. Ömer döneminde Medine çarşısının sorumlularından biri olan Sâib b. Yezid anlatıyor:

أَمَرَ
عُمَرُ بْنُ
الْخَطَّابِ
أُبَىَّ بْنَ
كَعْبٍ
وَتَمِيمًا
الدَّارِىَّ
أَنْ
يَقُومَا
لِلنَّاسِ
بِإِحْدَى
عَشْرَةَ

رَكْعَةً
قَالَ وَقَدْ
كَانَ
الْقَارِئُ
يَقْرَأُ
بِالْمِئِينَ حَتَّى
كُنَّا
نَعْتَمِدُ
عَلَى
الْعِصِىِّ
مِنْ طُولِ
الْقِيَامِ
وَمَا كُنَّا
نَنْصَرِفُ
إِلاَّ فِى
فُرُوعِ
الْفَجْرِ . “Halife
Ömer, Übey b. Kâ’b ve Temîm ed-Dârî’ye
Ramazan geceleri cemaate imam olarak on bir rekât namaz kıldırmasını emretti. İmam
namazda âyet sayısı yüzden fazla olan sûrelerden okuyordu, öyle ki uzun
süre ayakta durmaya mecalimiz kalmıyor, bastonlara dayanıyorduk. Namazdan ancak şafak
yaklaşınca dönüyorduk.”[\[15\]](#)
وَكَانَ
الْقَارِئُ
يَقْرَأُ
سُورَةَ
الْبَقَرَةِ
فِى ثَمَانِ
رَكَعَاتٍ
فَإِذَا
قَامَ بِهَا
فِى
اثْنَتَىْ
عَشْرَةَ
رَكْعَةً
رَأَى
النَّاسُ
أَنَّهُ قَدْ
خَفَّفَ “İmam, Bakara sûresini
sekiz rekât teravih namazında okuyordu. Bu sûreyi on iki rekâtta okuduğu vakit,
cemaat "(İmam) kısa tuttu." diye düşüyordı.”[\[16\]](#) Bazı rivayetlere
göre, كَانَ
النَّاسُ
يَقُومُونَ
فِى زَمَانِ
عُمَرَ بْنِ
الْخَطَّابِ

فِى
رَمَضَانَ
بِثَلاَثٍ
وَعِشْرِينَ
رَكْعَةً .
“Müslümanlar Hz. Ömer’in hilâfeti zamanında
Ramazan’da vitir dâhil yirmi üç rekât namaz kılıyorlardı.”[\[17\]](#)
Hz. Osman ve Hz. Ali zamanında ve daha sonraları da uygulama bu şekilde devam etmişti. İmam
Tirmizî’nin de tespit ettiği üzere, Ramazan gecelerindeki bu ibadet konusunda
âlimler arasında farklı görüşler ve uygulamalar söz konusudur. İlim
adamlarının bir kısmı tarafından vitir ile birlikte “kırk bir” rekât kılınması gibi
görüşler ifade edilmiş olsa da, Peygamber Efendimizin ashâbından Hz.
Ömer, Hz. Ali ve başkaları tarafından rivayet edilen “yirmi” rekât
kılınması görüşü muteber kabul edilmiş ve asırlardır uygulama bu şekilde
gerçekleşmiştir. Bazı ilim adamları, Ramazan'da gece namazının imamla kılınması
gerektiğini söylemişler, bazıları ise, Kur’an kıraati düzgün olan kimsenin
kendi başına kılabilceği görüşünü tercih etmektedir. Asırlardır
Kâbe’de ve Medine’deki Peygamberimizin mescidinde teravih namazı yirmi
rekât olarak kılınmaktadır. İslâm dünyasının birçok bölgesinde
oldukça canlı bir şekilde kılınan bu namaz, bazı bölgelerde hatimle kıldırılırken, bazı
bölgelerde ise sekiz rekât olarak eda edilmektedir. Özellikle ülkemizde
namazın şartlarını ve rükünlerini zorlayarak çok hızlı kılınan yirmi rekâta
karşı, birçok Arap ülkesinde kılınan sekiz rekât teravih namazı en az iki
üç saati bulmaktadır. Sonuç olarak, teravih namazında asıl olan,
Kur’ân-ı Kerîm’ın hatmi ve Ramazan gecelerinin ihyasıdır. Kadir
gecesine rastlama ihtimali yüksek olan bu mübarek geceleri ibadetle değerlendirme
hedeflenmelidir. « مَنْ
صَامَ
رَمَضَانَ
إِيمَانًا
وَاحْتِسَاب
11;ا غُفِرَ لَهُ
مَا
تَقَدَّمَ
مِنْ
ذَنْبِهِ ،
وَمَنْ قَامَ
لَيْلَةَ
الْقَدْرِ
إِيمَانًا
وَاحْتِسَاب
11;ا غُفِرَ لَهُ
مَا
تَقَدَّمَ
مِنْ
ذَنْبِهِ » . “İnanarak ve
sevabını Allah’tan umarak Ramazan orucunu tutan kimsenin geçmiş günahları
bağışlanır. İnanarak ve sevabını Allah’tan umarak Kadir gecesini ihya eden kimsenin de

geçmiş günahları bağışlanır.”[18] Buyuran Hz. Peygamber Ramazan gecelerini namaz ile değerlendirmiştir. Bu nedenle, teravih namazını geçiştirme yerine, mümkün mertebe bu namaza daha fazla zaman ayırma, ecrinden daha fazla yararlanma cihetine gidilmelidir. Böylece gündüzün ve sıyam (oruç) ile gecelerini de kıyam (teravih) ile Ramazan dolu dolu geçirilmiş ve bin aydan daha hayırlı olan Kadir gecesini ihya edilmiş olacaktır. İmam Buhârî’nin teravih namazı ile ilgili bir hadis in koymuş olduğu başlık dikkat çekicidir: Ramazan gecelerinde kılınan nafile namaz, imandandır. [1605;1614;1606;1618;1602;1614;1575;1605;1614;1585;1614;1605;1614;1590;1614;1575;1606;1614;1573;1616;1610;1605;1614;1575;1606;1611;1575;1608;1614;1575;1581;1618;1578;1616;1587;1614;1575;1576;1611;1575;1594;1615;1601;1616;1585;1614;1604;1614;1607;1615;1605;1614;1575;1578;1614;1602;1614;1583;1617;1614;1605;1614;1605;1616;1606;1618;1584;1614;1606;1618;1576;1616;1607;1616; "Her kim ramazanda bir sebebiyle ve ecrini yalnız Allah'tan umarak nafile ibadetlerle uğraşırsa, kendisi lehine, geçmiş günahları mağfiret olunur"[19] Hadislerle İslam Cilt 2 Sayfa 255

[1] İbn Hanbel, VI, 267. [2] Buhârî, Salât-terâvîh, 1. [3] Buhârî, İrâq, 3. [4] Müslim, Mâsâkir, 178. [5] Ebû Dâvud, Vitr, 11 [6] Buhârî, İrâq, 3 [7] Tirmizî, Savm, 81 [8] Nesâî, Kıyam-ı İlel, 4. [9] Müslim, Sıyam, 59. [10] Ebû Dâvud, Şehrü Ramazân, 1. [11] Buhârî, Salât-terâvîh, 1. [12] Muvatta‘, Ramazân, 1. [13] Buhârî, Salât-terâvîh, 1. [14] Ebû Dâvud, Vitr, 5. [15] Muvatta‘, Ramazân, 2. [16] Muvatta‘, Ramazân, 2 [17] Muvatta‘, Ramazân, 2. [18] Buhârî, Fadl-ı İlel, 1. [19] Buhârî, İrâq, 1.

[İslam ve Hayat, Güncel Vaaz ve Hutbeler](#)